

IZVORI FINANCIRANJA PRORAČUNSKIH KORISNIKA

Leopoldović, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic in Pozega / Veleučilište u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:112:849994>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-24**

VELEUČILIŠTE U POŽEGI
STUDIA SUPERIORA POSEGANA

Repository / Repozitorij:

[Repository of Polytechnic in Pozega - Polytechnic in Pozega Graduate Thesis Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

STUDENT: KATARINA LEOPOLDOVIĆ, MBS: 7732

IZVORI FINANCIRANJA PRORAČUNSKIH KORISNIKA

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2020. godine.

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

DRUŠTVENI ODJEL

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO

**IZVORI FINANCIRANJA PRORAČUNSKIH
KORISNIKA**

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA PRORAČUNSKO RAČUNOVODSTVO

MENTOR: mr.sc. SUNČICA BAJIĆ

STUDENT : KATARINA LEOPOLDOVIĆ

Matični broj studenta: 7732

Požega, 2020. godine

SAŽETAK

Polazeći od pretpostavke da je glavna zadaća države zadovoljenje potreba stanovništva, odnosno ispunjavanje ekonomskih, socijalnih i društvenih ciljeva radi cjelokupnog razvoja, dolazi se do nedoumice kako će država i kojim sredstvima ostvariti zacrtane ciljeve. Iz toga razloga stvara se plan prikupljanja sredstava za ostvarenje ciljeva te sukladno tome i plan kako ravnomjerno raspodijeliti ta sredstva. Tu proračun ima ključnu ulogu. Proračun Republike Hrvatske definiran je Zakonom o proračunu kao akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci države za jednu godinu. Država mora odrediti veličinu sredstava te adekvatne politike kojima će doći do željenih rezultata, a taj posao je vrlo opsežan i zahtjeva dobro poznavanje javnog sektora zemlje. Cilj ovoga rada je opisati temeljne značajke proračuna i proračunskog procesa te analizirati koji su izvori financiranja jedinice lokalne samouprave te u kojoj mjeri one uspijevaju realizirati planirana sredstva za proračunsku godinu i ujedno ostvariti ciljeve. Analiza je provedena nad Godišnjim izvještajem o izvršenju proračuna Općine Kaptol u Požeško-slavonskoj županiji nad приходима, rashodima te izvorima financiranja.

Ključne riječi: proračun, izvori financiranja, lokalna i područna samouprava, porezi

SUMMARY

Given the assumption that the main task of the state is to meet the needs of the population, i.e. to meet economic and social goals for the whole development, there is a question of how the state and by what means will achieve the goals set. For this reason, a fundraising plan is being created to achieve the objectives and accordingly a plan on how to distribute these funds evenly. The budget plays a key role in this planning process. The budget of the Republic of Croatia is defined by the Law on Budget as an act assessing revenues and receipts and determining the expenditure and expenditure of the state for one year. The state must determine the size of the funds and adequate policies to come to the desired results, and this work is very extensive and requires good knowledge of the public sector of the country. The aim of this paper is to describe the basic features of the budget and budgetary process and to analyze what the sources of funding of the local government unit are and to what extent the local government unit manages to realize the planned resources for the budget year and. The analysis was carried out over the Annual Report on the implementation of the budget of the Municipality of Kaptol in Požega-Slavonia County over revenues, expenditures and sources of financing.

Keywords: budget, sources of funding, local and regional self-government, taxes

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	SUSTAV PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE	2
2.1.	Svrha i cilj proračuna.....	2
2.2.	Načela i funkcije.....	3
2.3.	Proračunske klasifikacije.....	4
2.4.	Sadržaj i struktura.....	5
2.5.	Postupak donošenja	7
2.6.	Izveštavanje o izvršenju	8
2.7.	Nadzor sustava proračuna.....	8
3.	IZVORI FINANCIRANJA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE U REPUBLICI HRVATSKOJ	10
3.1.	Izvori financiranja temeljem Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	10
3.1.1.	Prihod od poreza.....	10
3.1.2.	Prihodi od pomoći	12
3.1.3.	Prihodi od imovine	12
3.1.4.	Ostali prihodi	13
3.1.5.	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	14
3.1.6.	Primici od financijske imovine i zaduživanja.....	14
3.2.	Izvori financiranja temeljem Zakona o proračunu i Pravilnika o proračunskim klasifikacijama.....	14
4.	ANALIZA IZVORA FINANCIRANJA NA PRIMJERU OPĆINE KAPTOL. 16	
4.1.	Općenito o općini	16
4.2.	Proračun Općine Kaptol	18
4.3.	Analiza izvora financiranja te namjenskog utroška sredstava.....	20
4.3.1.	Prihodi od poslovanja	20
4.3.2.	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	22

4.3.3. Primici od financijske imovine i zaduživanja.....	23
4.3.4. Rashodi poslovanja.....	23
4.3.5. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine.....	26
4.3.6. Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	26
4.3.7. Analiza namjenskog utroška sredstava.....	27
5. ZAKLJUČAK	31
6. LITERATURA.....	33
POPIS TABLICA, SLIKA I GRAFIKONA	34

1. UVOD

U ovome završnom radu obrađena je tema izvori financiranja proračunskih korisnika te je provedena analiza izvora financiranja i namjenskog trošenja sredstava nad proračunom jedinice lokalne samouprave. Proračun kao sustav planiranja i kontrole potrošnje javnih sredstava ima ključnu ulogu u raspodijeli sredstava u cijelom javnom sektoru, a posebice u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave stoga je predmet analize ovoga rada odrediti iz kojih izvora se financira jedinica lokalne samouprave te na koji način koristi ostvarena sredstva te zadovoljava li učinkovito, djelotvorno i ekonomično javne potrebe stanovništva. Kako je planiranje proračuna vrlo složen i opširan proces dolazi se do pitanja, izrađuju li jedinice lokalne samouprave realne planove za potrošnju sredstava sukladno njihovim prihodima i primicima koje ostvaruju iz različitih izvora.

Rad je podijeljen kroz tri cjeline. U prvom dijelu rada opisan je regulatorni sustav proračuna u Republici Hrvatskoj s ciljem definiranja pojma proračuna te utvrđivanja svrhe i cilja njegove izrade. Također su navedena načela kojima se vodi i funkcije proračuna kao i proračunske klasifikacije na temelju kojih se iskazuju prihodi i primici te rashodi i izdaci. Prikazana je i opisana struktura i sadržaj proračuna te postupak njegova donošenja i izvještavanja o izvršenju kao i vrste nadzora i kontrole sustava proračuna.

Drugi dio rada odnosi se na tematiku izvora financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Cilj je na temelju različitih zakona i pravilnika utvrditi izvore financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te uočiti njihovu raznolikost u ukupnim izvorima financiranja.

U posljednjem dijelu rada provedena je analiza izvršenja proračuna Općine Kaptol koja se nalazi Požeško-slavonskoj županiji. Detaljno je analizirano ostvarenje prihoda i rashoda proračuna prema ekonomskoj klasifikaciji te njihova struktura u ukupnim prihodima i rashodima. Zaključna analiza provedena je nad financiranjem različitih programa sukladno izvorima financiranja..

Za ovaj rad korištena je stručna literatura na temu proračuna Republike Hrvatske te zakoni i pravilnici koji detaljno opisuju pojedine značajke proračuna i izvora financiranja proračunskih korisnika. U radu su korištene neke od istraživačkih metoda kao što su analitička, komparativna i deskriptivna metoda.

2. SUSTAV PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE

U Republici Hrvatskoj je planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna regulirano Zakonom o proračunu (87/08, 136/12 i 15/15). Prema Zakonu proračun je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci države za jednu godinu, a donosi ga predstavničko tijelo najkasnije do 31. prosinca za iduću godinu. Dakle, proračun je plan ili procjena prihoda i primitaka te rashoda i izdataka koji se donosi prije početka kalendarske (fiskalne) godine za koju je namijenjen. Fiskalna godina je u Republici Hrvatskoj od 1. siječnja do 31. prosinca, odnosno ista kao i kalendarska godina.

2.1. Svrha i cilj proračuna

Prema Čulo I. (2001:68) proračun predstavlja instrument reguliranja ukupnih gospodarskih i stabilizacijskih tijekova. A to je zbog toga jer država svojom veličinom proračunskih sredstava, adekvatnom proračunskom politikom i aktivnostima, direktno i indirektno utječe na proizvodnju, strukturu i opseg reprodukcijuskog procesa, a druge strane se pojavljuje kao kupac i poduzetnik sa svojim rashodima što ju čini potrošačem. Samim time što je i država potrošač ona postaje i značajan čimbenik utjecaja na gospodarsku, financijsku i socijalnu ravnotežu.

S druge strane proračunom se mogu provoditi glavni ciljevi ekonomske politike. Prema Ott et al., (2009) tri cilja ekonomske politike koje se mogu provoditi proračunom su alokacijski ciljevi, preraspodjela bogatstva i stabilizacijski cilj.

Dodjela javnih dobara građanima ili alokacija znači da se određena količina novca iz privatnog sektora usmjerava državi kako bi mogla proizvoditi javna dobra (javne ceste, javna rasvjeta) te stvarati kombinacije o potrošnji javnih dobara odnosno tko će biti korisnici pojedinih javnih dobara te u kojim količinama će iste koristiti. Preraspodjela bogatstva (dohotka) prema Ott et al., (2009) predstavlja mogućnost države da raspodjeljuje javna sredstva prema potrebitima, odnosno da putem socijalnih pomoći pomaže siromašnim skupinama ubiranjem sredstava od bogatijeg stanovništva, da putem plaća mladih osoba financira mirovine starijim osobama ili da se novac iz visoko razvijenih regija usmjerava prema slabije razvijenim. Treći cilj je stabilizacijski koji označava stalnu brigu države o poželjnim razinama zaposlenosti, inflaciji, stabilnosti cijena i slično.

2.2. Načela i funkcije

Kako je poznato načela su pravila ili norme koje treba poštivati i slijediti ili kojih je poželjno držati se, pa tako i proračun funkcionira na osnovu načela koja osiguravaju učinkovito upravljanje i provođenje. Državni proračun donosi se i izvršava na osnovu osam standardnih načela čije pojedino izostavljanje može načiniti štetu ukupnoj učinkovitosti.

Prema Zakonu o proračunu (87/08, 136/12, 15/15), proračunska načela su:

1. Načelo jedinstva i točnosti proračuna - nalaže da se svi prihodi i primici te rashodi i izdaci koji pripadaju državi, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te drugim proračunskim i izvanproračunskim korisnicima iskazuju po bruto-načelu. Ista sredstva služe za financiranje rashoda, funkcija i programa državnih tijela te ostalih navedenih korisnika u iznosu utvrđenom proračunom. Prijedlozi uredbi, drugih propisa i akata planiranja koje donosi Vlada te prijedlozi zakona i akata planiranja koje donosi Sabor trebaju sadržavati procjenu fiskalnog učinka na proračun u skladu s posebnim propisima.
2. Načelo jedne godine – označava da proračun donosi Sabor, odnosno predstavničko tijelo za proračunsku godinu koja odgovara kalendarskoj godini i to prije početka godine na koju se odnosi. Proračunska godina razdoblje je od 1. siječnja do 31. prosinca kalendarske godine.
3. Načelo uravnoteženosti - da bi se ostvarila ravnoteža proračuna, ukupni prihodi i primici moraju pokriti ukupne rashode i izdatke, a ukoliko se zbog izvanrednih okolnosti povećaju rashodi i izdaci, potrebno je pronaći nove izvore prihoda i primitaka ili ukoliko se umanje prihodi i primici, potrebno je smanjiti predviđene rashode i izdatke.
4. Načelo obračunske jedinice – prihodi i primici, rashodi i izdaci u proračunu se iskazuju u kunama te se također i financijski izvještaji sastavljaju u kunama.
5. Načelo univerzalnosti - prihodi i primici služe za podmirivanje svih rashoda i izdataka, osim ako Zakonom o proračunu i Zakonom o izvršavanju državnog proračuna (na lokalnim razinama Odlukom o izvršavanju proračuna) nije drugačije propisano.
6. Načelo specifikacije – prihodi i primici proračuna raspoređuju se prema ekonomskoj klasifikaciji i iskazani su prema izvorima, a rashodi i izdaci moraju biti raspoređeni prema proračunskim klasifikacijama te uravnoteženi s prihodima i primicima.

7. Načelo dobrog financijskog upravljanja – sredstva proračuna koriste se u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, a posebno prema načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.
8. Načelo transparentnosti znači da se transparentnost proračuna osigurava različitim informacijskim kanalima kako bi bio dostupan javnosti. Tako se u Narodnim novinama, službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, objavljuju proračun i svi vezani dokumenti kao i na internetskim stranicama Vlade Republike Hrvatske. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski i izvanproračunski korisnici objavljuju godišnje financijske izvještaje na svojim internetskim stranicama najkasnije osam dana nakon njihove predaje.

Analizom proračuna može se doći do zaključaka o glavnim ciljevima i prioritetima države i to kroz stavke rashoda i izdataka, kao i do informacija o načinima prikupljanja potrebnih sredstava putem prihoda i primitaka odnosno izvora financiranja. Proračunom se može utjecati na cjelokupno ekonomsko stanje zemlje, ali također služi i za kontrolu protoka sredstava u zemlji.

Tri su glavne funkcije proračuna (Ott et al., 2009):

- prikazuje najvažnije ciljeve države u fiskalnoj godini,
- služi kao instrument kojim država utječe na ekonomsko stanje zemlje,
- služi kao sustav kontrole prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava.

2.3. Proračunske klasifikacije

Prema Pravilniku o proračunskim klasifikacijama (NN 26/10, 120/13 i 01/20), proračunske klasifikacije čine okvir kojim se iskazuju i sustavno prate prihodi i primici te rashodi i izdaci po nositelju, cilju, namjeni, vrsti, lokaciji i izvoru financiranja. Proračunski korisnici dužni su u svojim procesima iskazivati prihode i primitke te rashode i izdatke prema proračunskim funkcijama u skladu sa Zakonom o proračunu i Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama.

Proračunske klasifikacije su:

1. Organizacijska klasifikacija koja sadržava povezane i međusobno usklađene cjeline proračuna i proračunskih korisnika koje odgovarajućim materijalnim sredstvima ostvaruju postavljene ciljeve (Sabor, Vlada, ministarstva).

2. Ekonomska klasifikacija svoje račune razvrstava u razrede, skupine, podskupine, odjeljke i osnovne račune, a prikazuje prihode i primitke po prirodnim vrstama te rashode i izdatke prema ekonomskoj namjeni (subvencije, socijalne naknade).
3. Funkcijska klasifikacija prikaz je rashoda razvrstanih prema njihovoj namjeni. Brojčane oznake ove klasifikacije, vežu se uz rashode iskazane prema računima ekonomske klasifikacije svake aktivnosti ili projekta. Razrede funkcijske klasifikacije čine: opće javne usluge, obrana, javni red i sigurnost, ekonomski poslovi, zaštita okoliša, usluge unaprjeđenja stanovanja i zajednice, zdravstvo, rekreacija, kultura i religija, obrazovanje, socijalna zaštita.
4. Lokacijska klasifikacija razvrstava rashode i izdatke sukladno lokaciji na kojoj su izvršeni.
5. Programska klasifikacija sadrži rashode i izdatke iskazane kroz aktivnosti i projekte, koji su povezani u programe temeljem zajedničkih ciljeva.
6. Izvori financiranja sadrže prihode i primitke iz kojih se podmiruju rashodi i izdaci određene vrste i namjene. Izvori financiranja su: opći prihodi i primici, doprinosi, vlastiti prihodi, prihodi za posebne namjene, pomoći, donacije, prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine, naknade s naslova osiguranja i namjenski primici.

2.4. Sadržaj i struktura

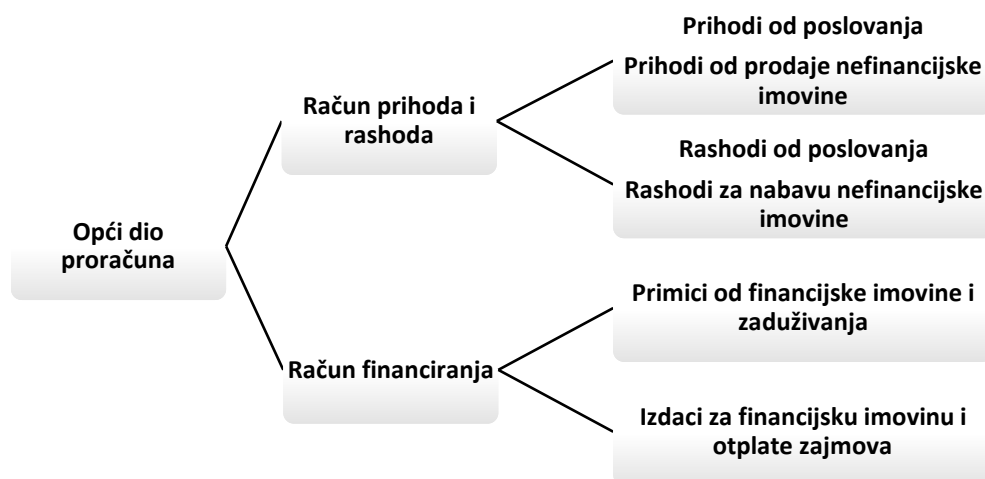
Državni proračun sastoji se od prihoda i primitaka te rashoda i izdatka. Pravilnikom o polugodišnjem i godišnjem izvještavanju o izvršenju proračuna (NN 24/13, 102/17 i 01/20) dijeli se na opći dio koji obuhvaća račun prihoda i rashoda te račun financiranja i posebni dio koji sadrži plan rashoda i izdataka proračunskih korisnika prema organizacijskoj, ekonomskoj, funkcijskoj i programskoj klasifikaciji.

Prema Ott et al., (2009) „Račun prihoda i rashoda prikazuje prihode i rashode države u jednoj godini“. Prihode države, najvećim dijelom, čine prihodi od poslovanja koji se odnose na prihode od poreza, doprinosa, pomoći, prihoda od imovine, prihoda od pristojbi i naknada te ostalih prihoda. Manji udio ukupnih prihoda čine prihodi od prodaje nefinancijske imovine koji se odnose na podaju državne imovine kao što su stambeni i poslovni objekti, zemljišta, automobili i slično. Rashodi se također dijele na rashode poslovanja, koji su zastupljeni najvećim dijelom, te rashode za nabavu nefinancijske imovine, koji se odnose na kupnju građevinskih objekata ili zemljišta i slično. Prema Zakonu o proračunu (87/08, 136/12, 15/15),

rashode poslovanja čine: rashodi za zaposlene, materijalni rashodi, financijski rashodi, subvencije, pomoći, naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade te ostali rashodi. Prema mišljenju Ott et al., (2009), najznačajnije su socijalne naknade i rashodi za zaposlene jer oni ukupno čine oko 70% rashoda poslovanja.

Račun financiranja je dio proračuna koji prikazuje primitke od financijske imovine i zaduživanja, odnosno način financiranja proračunskog manjka te izdatke za financijsku imovinu i otplate zajmova, odnosno način korištenja proračunskog viška. Dakle, ukoliko država potroši više novca nego li je to predviđeno, putem računa financiranja nadoknađuje tu razliku s dodatnim zaduživanjem ili obrnuto, ukoliko država ostvari višak sredstava iskoristiti će ga za otplate prijašnjih zajmova.

Slika 1. Opći dio proračuna

Izvor: Autor

Posebni dio proračuna sadrži plan rashoda i izdataka proračunskih korisnika prema organizacijskoj i ekonomskoj klasifikaciji na razini odjeljka ekonomske klasifikacije. Izvršenje posebnog dijela proračuna po organizacijskoj i programskoj klasifikaciji prikazuje se u tablici koja sadrži: brojčanu oznaku i naziv razdjela i glave (za programsku klasifikaciju i izvore financiranja, glavne programe, programe, aktivnosti i projekte te račun ekonomske klasifikacije na razini podskupine i odjeljka), izvorni plan za proračunsku godinu, tekući plan za proračunsku godinu, izvršenje za izvještajno razdoblje te indeks kojim se izračunava izvršenje u odnosu na tekući plan.

2.5. Postupak donošenja

Proračun je rezultat međusobne suradnje najviših tijela države koji svojim znanjem i djelovanjem nastoje ostvariti postavljene ciljeve države za fiskalnu godinu. Ciljevi države, na primjer, mogu biti povećanje zaposlenosti, povećanje socijalnih pomoći, smanjenje siromaštva, povećanje ili smanjenje poreza, povećanje ili smanjenje plaća u javnom sektoru, rast minimalne plaće, porast BDP-a, smanjenje zaduženosti i slično. Iz razloga što proračun vrlo opširno obuhvaća sve sektore u državi za njegovo donošenje potreban je određeni vremenski period. Takav proces naziva se proračunski proces te ga se prema Ott et al., (2009) može podijeliti u tri glavne faze koje čine:

1. faza pripremanja prijedloga proračuna,
2. faza procesa usvajanja proračuna te
3. faza izvršenja proračuna.

U prvoj fazi, *pripremi prijedloga proračuna*, ministarstva i druga državna tijela, na temelju upute Ministarstva financija, izrađuju strateške planove za trogodišnje razdoblje. Takvi planovi dostavljaju se Ministarstvu financija koje, zajedno sa Središnjim uredom za razvojnu strategiju, izrađuje strategiju za trogodišnje razdoblje i predlaže ju Vladi. Vlada donosi trogodišnju strategiju sredinom svibnja tekuće godine. Na temelju strategije, Ministarstvo financija izrađuje i predlaže smjernice ekonomske i fiskalne politike koje također donosi Vlada. Slijedi davanje uputa za izradu prijedloga proračuna proračunskim i izvanproračunskim korisnicima koji će svoje prijedloge proračuna poslati ministarstvima i drugim državnim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije gdje će ih uskladiti te dostaviti Ministarstvu financija. U zadnjem koraku prve faze, Ministarstvo financija razmatra prijedloge i usklađuje planove s procijenjenim prihodima te izrađuje i dostavlja Vladi proračun za iduću godinu te projekcije za buduće dvije godine. Kada Vlada utvrdi prijedloge i projekcije podnosi ih Saboru.

U drugoj fazi dolazi do *procesu usvajanja proračuna* na način da Sabor usvaja proračun na razini podskupine ekonomske klasifikacije za iduću godinu, a projekciju za sljedeće dvije godine na razini skupine ekonomske klasifikacije.

Zadnja faza *izvršenja proračuna* odvija se u godini za koju je proračun donesen te obuhvaća knjigovodstveno evidentiranje poslovnih događaja na prihodima i rashodima u skladu s odobrenim sredstvima.

2.6. Izvještavanje o izvršenju

Nakon završetka proračunske godine lokalne jedinice donose polugodišnja i godišnja izvješća o izvršenju proračuna. Pravilnikom o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna (NN 24/13, 102/17 i 01/20), izvještaj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sadržava račun prihoda i rashoda i račun financiranja, posebni dio proračuna, izvještaj o zaduživanju, izvještaj o korištenju proračunske zalihe, izvještaj o danim državnim jamstvima te obrazloženje ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka. Polugodišnji izvještaj o izvršenju sastavlja se za razdoblje od siječnja do lipnja tekuće proračunske godine, a godišnji izvještaj se sastavlja za proračunsku godinu. Izvještaj o polugodišnjem izvršenju dostavlja se Vladi odnosno načelniku, gradonačelniku, županu do 5. rujna tekuće proračunske godine, a izvještaj o godišnjem izvršenju do 1. svibnja tekuće godine za prethodnu. Vlada odnosno načelnik, gradonačelnik, župan podnosi izvještaj Hrvatskom saboru i to do 15. rujna tekuće godine za polugodišnje izvještaje te za godišnje izvještaje do 1. lipnja tekuće godine za prethodnu.

2.7. Nadzor sustava proračuna

Sukladno Zakonu o proračunu, proračunski nadzor je inspekcijski nadzor zakonitosti, svrhovitosti i pravodobnosti korištenja proračunskih sredstava, pravodobnosti i potpunosti naplate prihoda i primitaka iz nadležnosti proračunskih korisnika i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te inspekcijski nadzor pridržavanja i primjene zakona i drugih propisa koji imaju utjecaj na proračunska sredstva i sredstva iz drugih izvora, bilo da se radi o prihodima ili primicima, rashodima ili izdacima, povratima, imovini ili obvezama.

Proračunski nadzor obuhvaća pregled i provjeru računovodstvenih, financijskih i ostalih poslovnih dokumenata subjekta nadzora, nadzor namjenskog korištenja proračunskih sredstava svih pravnih i fizičkih osoba kojima su doznačena sredstva iz proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika te kreditnih sredstava s osnove jamstva države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Odluku o obavljanju proračunskog nadzora donosi ministar financija, a nadzor se obavlja za tekuću fiskalnu godinu te po potrebi i za prethodna razdoblja. Na temelju nadzora izrađuje se izvješće o radu proračunskih korisnika u kojemu su navedeni podaci o subjektu nadzora kao što su naziv, predmet i razdoblje nadzora, vrijeme potrebno za nadzor, rezultati i slično.

Pravilnikom o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru (NN 4216/ 77/19) definirana je unutarnja revizija kao tijelo proračunskog korisnika koje neovisno i objektivno utvrđuje efikasnost i ostvarivanje cjelovitih zadaća i funkcija u poslovnim procesima te upozorava na nepravilnosti i neusklađenosti sa zakonskim i drugim propisima te predlaže mjere za otklanjanje istih. Propisani su uvjeti koje treba ispunjavati revizor, standardi i metodologija rada, suradnja s drugim tijelima i zajednički kriteriji za uređenje unutarnje revizije proračunskih korisnika. Unutarnja revizija obavlja se u skladu sa strateškim, godišnjim i radnim planom unutarnje revizije koji odobrava čelnik proračunskog korisnika. Proračunski korisnici su državna tijela i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ustanove, vijeća manjina, proračunski fondovi i mjesna samouprava čiji se rashodi za zaposlene i/ili materijalni rashodi osiguravaju u proračunu.

Uz unutarnju reviziju, navodi se i vanjska, odnosno državna revizija, koju provodi Državni ured za reviziju sa Središnjim uredom u Zagrebu te još 20 područnih ureda u županijskim središtima. Sukladno Zakonu o reviziji (NN 127/17) revizija je ispitivanje dokumenata, isprava, izvješća, sustava unutarnje kontrole i unutarnje revizije, računovodstvenih i financijskih postupaka radi utvrđivanja iskazuju li financijski izvještaji istinit financijski položaj i rezultate u skladu s načelima i standardima također služi za provjeru koriste li se financijska sredstva u skladu sa zakonom te daje ocjenu o djelotvornosti i ekonomičnosti djelatnosti i učinkovitosti ostvarenja ciljeva. Reviziji podliježu svi prihodi i rashodi, financijski izvještaji i financijske transakcije, imovina i obveze, programi, projekti i aktivnosti subjekta revizije. Državnim uredom za reviziju upravlja glavni državni revizor kojeg imenuje Hrvatski sabor, a reviziju obavljaju ovlaštene državni revizori. Nakon obavljene revizije i sastavljenog konačnog izvješća, izvješće se dostavlja subjektu revizije, Hrvatskom saboru te se objavljuje na mrežnim stranicama Državnog ureda za reviziju.

3. IZVORI FINANCIRANJA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Izvori financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu se podijeliti na izvore financiranja temeljem Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te na izvore financiranja temeljem Zakona o proračunu i Pravilnika o proračunskim klasifikacijama.

3.1. Izvori financiranja temeljem Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17) uređuju se izvori sredstava i financiranje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, raspodjela prihoda od poreza na dohodak, fiskalno izravnaje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te financiranje decentraliziranih funkcija. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u svom proračunu osiguravaju sredstva potrebna za obavljanje poslova iz svoga samoupravnog djelokruga.

Izvori financiranja temeljem Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su prihodi od poreza, od pomoći te iz vlastitih i namjenskih prihoda sukladno posebnim propisima.

3.1.1. Prihod od poreza

Prihod od poreza čine zajednički porezi i lokalni porezi koji su definirani posebnim propisima. Zajednički prihod između države, općine i grada je i prihod od godišnjih naknada za koncesije. *Prihod od poreza na dobit* je prihod državnog proračuna.

Za razliku od poreza na dobit, *porez na dohodak* je zajednički prihod koji se raspoređuje prema udjelima na način da 60% udjela sadrži općina ili grad, 17% je udio županije, 6% udjela je za decentralizirane funkcije te 17% za fiskalno izravnaje. Općine, gradovi i županije koje po posebnim propisima financiraju decentralizirane funkcije raspodjeljuju udio decentraliziranih funkcija na školstvo, socijalnu skrb, centre za socijalnu skrb, domove za starije i nemoćne, zdravstvo i vatrogasne postrojbe. Vlada Republike Hrvatske utvrđuje minimalan iznos koji je potrebno osigurati za pokriće rashoda za decentralizirane funkcije

osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi, zdravstva i vatrogastva, a ukoliko se ostvari manje sredstava od utvrđenog minimalnog iznosa, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pravo na pomoći izravnanja koje se osiguravaju u državnom proračunu na razdjelima ministarstava nadležnih za pojedine decentralizirane funkcije. S druge strane, ukoliko ostvare više sredstava nego je utvrđeno financijskim standardima, višak sredstava mogu koristiti za financiranje decentraliziranih funkcija koje su preuzele. Ukoliko je višak ostvaren sredstvima pomoći izravnanja, dužni su ga uplatiti na račun državnog proračuna Republike Hrvatske u utvrđenom roku. Udjel za fiskalno izravnanje znači da općine, gradovi i županije, čiji je kapacitet ostvarenih prihoda manji od referentne vrijednosti kapaciteta ostvarenih poreznih prihoda, imaju pravo na sredstva fiskalnog izravnanja. Udio sredstava fiskalnog izravnanja za grad, općinu i županiju odlukom utvrđuje ministar financija za svaku proračunsku godinu.

S druge strane, Zakonom o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17) uređuje se sustav utvrđivanja i naplate lokalnih poreza kao izvora financiranja lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ovim Zakonom definirano je da jedinice lokalne samouprave mogu uvesti pojedine poreze.

a) Prirez porezu na dohodak

Prvi takav porez je prirez porezu na dohodak koji predstavničko tijelo lokalne samouprave ima mogućnost propisati obveznicima poreza na dohodak. Prirez porezu na dohodak pripada jedinici lokalne samouprave na području koje je prebivalište ili uobičajeno boravište obveznika. Najveća dopuštena stopa prireza je kod općina je 10%, gradovi koji imaju manje od 30000 stanovnika je 12% dok kod gradova s više od 30000 stanovnika do 15%, te Grad Zagreb sa stopom do 18%.

b) Porez na potrošnju

Porez na potrošnju mogu odrediti jedinice lokalne samouprave na potrošnju alkoholnih pića, prirodnih vina, specijalnih vina, piva i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima pa tako obveznicima poreza postaju pravne i fizičke osobe koje pružaju ugostiteljske usluge. Osnovicu poreza na potrošnju čini prodajna cijena pića u koju nije uključen iznos poreza na dodanu vrijednost, a obračunsko razdoblje traje od prvoga do zadnjega dana u mjesecu. Porez na potrošnju plaća se po stopi od 3% i pripada lokanoj samoupravi na čijem je području obavljena prodaja.

c) Porez na kuće za odmor

Jedinice lokalne samouprave također imaju mogućnost uvođenja poreza na kuće za odmor koji bi plaćale pravne i fizičke osobe, vlasnici takvih kuća. Visinu takvoga poreza određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, a naplaćuje se po metrima kvadratnim. Porez na kuće za odmor porez je jedinice lokalne samouprave na čijem se području takva kuća nalazi.

d) Porez na korištenje javnih površina

Jedinice lokalne samouprave odlukom predstavničkog tijela propisuju što su javne površine te visinu, način i uvijete plaćanja poreza na korištenje javnih površina. Porez na korištenje javnih površina plaćaju pravne i fizičke osobe koje koriste takve prostore te je prihod od takvoga poreza prihod jedinice lokalne samouprave na čijem se području javna površina koristi.

3.1.2. Prihodi od pomoći

Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 124/14, 115/15, 87/16, 3/18 i 126/19), prihodi na osnovu pomoći su prihodi od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna. Odnose se na tekuće i kapitalne prijenose koje proračuni i proračunski korisnici dobiju od inozemnih vlada, međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU, iz proračuna i od izvanproračunskih korisnika, iz ne nadležnog proračuna te iz državnog proračuna na osnovu prijenosa sredstava iz Europske Unije.

3.1.3. Prihodi od imovine

Prihodi od imovine, Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 124/14, 115/15, 87/16, 3/18 i 126/19), mogu se podijeliti na dvije skupine. Prva skupina su prihodi od financijske imovine koji obuhvaćaju prihode s osnove kamata, pozitivnih tečajnih razlika, razlika u promjenama valutne klauzule, dividendi, dobiti trgovačkih društava, kreditnih i drugih financijskih institucija te ostali prihodi od financijske imovine. S druge strane, prihodi od imovine dijele se na nefinancijske prihode, te njih čine prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine, naknade za koncesije i korištenje nefinancijske imovine, naknade za ceste, prihodi od prodaje kratkotrajne nefinancijske imovine i slično.

3.1.4. Ostali prihodi

Ostale prihode jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvaruje sukladno aktima predstavničkog tijela (npr. grobna naknada, vlastiti prihodi, povrati u proračun i sl.) te Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 68/18, 110/18, 32/20), Zakona o šumama (NN 68/2018) te Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (NN 119/15, 120/16, 127/17), a možemo ih možemo podijeliti na:

- a) prihode od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbe po posebnim propisima te komunalne doprinose i naknade;
- b) prihode od prodaje proizvoda i robe, prihode od pružanja usluga koje proračunski korisnici ostvaruju obavljanjem poslova na tržištu po tržišnim uvjetima i koji nisu financirani iz proračuna;
- c) donacije, odnosno sredstva koja proračunski korisnici dobiju od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna, bez obveze vraćanja;
- d) komunalne doprinose, koji se odnose na javno davanje koje se plaća za korištenje komunalne infrastrukture na području lokalne samouprave i položajne pogodnosti građevinskog zemljišta u naselju prilikom građenja ili ozakonjenja građevine. Ovaj prihod služi isključivo za financiranje građenja i održavanja komunalne infrastrukture;
- e) komunalne naknade, koje su također javno davanje, a plaća za održavanje komunalne infrastrukture te služi samo za financiranje građenja i održavanja komunalne infrastrukture, a odlukom predstavničkog tijela može se financirati i građenje i održavanje objekata predškolskog, školskog, zdravstvenog i socijalnog sadržaja te građevine sportske i kulturne namjene u javnom vlasništvu;
- f) šumski doprinos plaćaju pravne i fizičke osobe, koje obavljaju prodaju proizvoda iskorištavanja šuma, jedinicama lokalne samouprave u odnosu na prodajnu cijenu proizvoda na panju. Uplaćuje se u iznosu od 5% i 10% na poseban račun jedinice lokalne samouprave na kojem je obavljena sječa šume i koristi se isključivo za financiranje izgradnje i održavanja komunalne infrastrukture;
- g) vodni doprinos označava plaćanje doprinosa na gradnju građevina uključujući i građevinu koja se ozakonjuje prema propisima o ozakonjenju nezakonito izgrađenih zgrada. Takav prihod koristi se za gradnju građevina za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne samouprave te gradnju i održavanje građevina oborinske odvodnje u vlasništvu jedinica lokalne samouprave. Jedinice lokalne samouprave imaju pravo na 8% vodnog doprinosa naplaćenog na njegovom području, a vodni doprinos koristi se

prema načelima solidarnosti i prvenstva u potrebama u Republici Hrvatskoj. Ovaj iznos, Hrvatske vode, dužne su jednom mjesečno doznačavati proračunima jedinica lokalne samouprave.

3.1.5. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prodaja nefinancijske imovine u vlasništvu proračunskog korisnika (kao što su stambeni i poslovni objekti, zemljišta, automobili i slično) rezultira ostvarenjem prihoda. Temeljem Zakona o proračunu ovi prihodi moraju se utrošiti na kapitalne rashode kojima dolazi do ponovnog povećanja imovine, ali najčešće u drugom obliku (npr. prodaja zemljišta mora biti utrošena za nabavu nove imovine ili za dodatna ulaganja na već postojećoj imovini).

3.1.6. Primici od financijske imovine i zaduživanja

Primici od financijske imovine i zaduživanja, sukladno članku 75. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu, ostvaruju se primanjem glavnice danih zajmova, povratom depozita, primljenim kreditom ili zajmom, od izdanih vrijednosnih papira i prodanih dionica te udjela u glavnici i primicima od prodaje vrijednosnih papira iz portfelja.

3.2. Izvori financiranja temeljem Zakona o proračunu i Pravilnika o proračunskim klasifikacijama

Prema Pravilniku o proračunskim klasifikacijama (NN 26/10, 120/13 i 1/20), izvori financiranja sadrže prihode i primitke iz kojih se podmiruju rashodi i izdaci određene vrste i namjene. Prihodi i primici planiraju se, raspoređuju i iskazuju prema izvorima iz kojih potječu, a rashodi se prema izvorima planiraju, izvršavaju i računovodstveno prate.

Pravilnik o proračunskim klasifikacijama definira sljedeće izvore financiranja: opći prihodi i primici, doprinosi, vlastiti prihodi, prihodi za posebne namjene, donacije, prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine, naknade s naslova osiguranja i namjenski primici.

- a) Opći prihodi i primici uključuju prihode kojima nije definirana namjena, a čine ih prihodi od poreza, prihodi od financijske i nefinancijske imovine, prihodi od administrativnih pristojbi, od državne uprave, prihodi od kazni, primici od financijske imovine i zaduživanja te prihodi ostvareni iz nadležnog proračuna.
- b) Doprinosi se odnose na prihode od uplaćenih doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje te doprinosa za zapošljavanje.

- c) Vlastiti prihodi su prihodi ostvareni obavljanjem poslova na tržištu koje mogu obavljati i drugi pravni subjekti izvan općeg proračuna.
- d) Prihode za posebne namjene čine oni prihodi čije je korištenje i namjena utvrđeno posebnim zakonima i propisima Republike Hrvatske.
- e) Pomoći se odnose na sredstva inozemnih vlada, međunarodnih organizacija, drugih proračuna i subjekata unutar općeg proračuna.
- f) Donacije se ostvaruju od fizičkih osoba, neprofitnih organizacija, trgovačkih društava i drugih subjekata izvan općeg proračuna.
- g) Prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja nastaju ostvarenom prodajom ili zamjenom nefinancijske imovine i od naknade štete s osnove osiguranja.
- h) Namjenski primici sadržavaju primitke od financijske imovine i zaduživanja čija je namjena utvrđena posebnim ugovorima i propisima.

4. ANALIZA IZVORA FINANCIRANJA NA PRIMJERU OPĆINE KAPTOL

Statutom Općine Kaptol (Službeni glasnik Općine Kaptol 1/18 i 1/20) uređen je samoupravni djelokrug Općine Kaptol, njezina službena obilježja, javna priznanja, ustrojstvo, ovlasti i način rada tijela Općine te obavljanja poslova, mjesna samouprava, ustrojstvo i rad javnih službi suradnje te druga važna pitanja za ostvarivanje prava i obveza Općine Kaptol.

4.1. Općenito o općini

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/2001), općina je definirana kao jedinica lokalne samouprave koja se osniva za područje više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva. Prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu Općine Kaptol čine naselja: Alilovci, Bešinci, Češljakovci, Doljanovci, Golo Brdo, Kaptol, Komarovci, Novi Bešinci, Podgorje te Ramanovci. Općina je osnovana 20. travnja 1993. godine u sastavu Požeško-slavonske županije na teritoriju od oko 90 km² te broji oko 3500 stanovnika u 2011. godini, što je pad u odnosu na popis stanovništva 2001. godine. Općina ima sjedište u Kaptolu te ima svoj grb i zastavu, a 29. lipnja obilježava se kao općinski blagdan - Dan Općine.

Općina Kaptol je samostalna u odlučivanju o poslovima iz samoupravnog djelokruga te tako obavlja poslove koji su od lokalnog značaja i doprinose ostvarenju prava građana. Takvi poslovi osobito se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- brigu o djeci, odgoj i osnovno obrazovanje,
- socijalnu skrb te primarnu zdravstvenu zaštitu,
- kulturu i sport, zaštitu potrošača,
- zaštitu i uređenje okoliša,
- promet, održavanje nerazvrstanih cesta te protupožarnu i civilnu zaštitu,
- ostale poslove sukladno zakonima.

Sadržaj navedenih poslova te način njihova obavljanja detaljnije se uređuje odlukama Općinskog vijeća i Općinskog načelnika sukladno sa zakonom i Statutom, a u odlučivanju o poslovima mogu sudjelovati i građani putem lokalnog referenduma i mjesnog zbora građana.

Statutom Općine Kaptol definirana su tijela Općine koja čine Općinsko vijeće te Općinski načelnik.

Općinsko vijeće je predstavničko tijelo građana koje donosi akte u okviru djelokruga lokalne samouprave te obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom jedinice lokalne samouprave. Općinsko vijeće u smislu Statuta Općine Kaptol donosi Statut Općine, Poslovnik o radu, Odluku o uvjetima, načinu i postupku gospodarenja nekretninama u vlasništvu Općine, donosi Proračun i Odluku o izvršenju proračuna, usvaja Godišnje izvješće o izvršenju proračuna, donosi Odluke o privremenom financiranju i slično, a odluke donosi većinom glasova ako je na sjednici nazočna većina članova. Općinsko vijeće ima predsjednika i dva potpredsjednika te 13 članova čija je dužnost počasna te za obavljanje poslova ne primaju plaću, ali imaju pravo na naknadu sukladno posebnoj odluci Općinskog vijeća.

Nositelj izvršne vlasti u Općini Kaptol je Općinski načelnik čiji mandat traje četiri godine, a njegovi zadaci temeljem Statuta Općine su:

- priprema prijedloga općih akata,
- osiguranje izvršavanja općih akata Općinskog vijeća,
- utvrđivanje prijedloga proračuna Općine i izvršenje proračuna,
- upravljanje imovinom Općine u skladu sa zakonom i Statutom,
- upravljanje prihodima i rashodima Općine,
- upravljanje raspoloživim novčanim sredstvima proračuna Općine,
- donošenje drugih odluka i ugovora o poslovima lokalne samouprave te obavljanje nadzora odjela i službi u samoupravnom djelokrugu.

Općinski načelnik odgovoran je za ustavnost i zakonitost obavljanja poslova koji su u njegovom djelokrugu te akata upravnih tijela Općine Kaptol.

Upravno tijelo Općine u svom djelokrugu neposredno izvršava i nadzore provođenje zakona i akata tijela Općine te poduzima propisane mjere, a za to je odgovorno Općinskom načelniku. Njegovo ustrojstvo i djelokrug uređuju se odlukom Općinskog vijeća, a njime upravljaju pročelnici koje temeljem javnog natječaja imenuje Općinski načelnik.

4.2. Proračun Općine Kaptol

Proračun Općine Kaptol, prema strukturi i sadržaju proračuna, sastoji se od općeg i posebnog dijela proračuna. U općem dijelu proračuna prikazan je Račun prihoda i rashoda koji se sastoji od prihoda, prema ekonomskoj klasifikaciji te izvorima financiranja, i rashoda, prema ekonomskoj i funkcijskoj klasifikaciji te izvorima financiranja. Opći dio sadrži Račun financiranja u kojemu su iskazani primici i izdaci prema ekonomskoj klasifikaciji te prema izvorima financiranja. Posebnim dijelom proračuna pokazani su rashodi i izdaci prema organizacijskoj i programskoj klasifikaciji. Posljednja stavka proračuna je Plan razvojnih programa.

Na temelju Računa prihoda i rashoda, prema ekonomskoj klasifikaciji, objavljenog u Godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna Općine Kaptol, proračun najvećim dijelom čine prihodi i rashodi od poslovanja. Iz tablice 1. vidljivo je kako su prihodi od poslovanja 2019. godine ostvareni u iznosu od 9.507.056,07 kn te tako doprinose ostvarenju plana proračuna od 82,78% dok rashodi poslovanja iznose 9.342.497,54 kn što je za 158,59% veće ostvarenje od plana rashoda. Općina je u 2019. godini iz redovnih prihoda ostvarila pozitivan rezultat jer su prihodi od poslovanja veći od rashoda poslovanja. Kada uzmemo u obzir prihode i rashode za nefinancijsku imovinu, gdje je rezultat u gubitku, dolazimo do manjka ukupnih sredstava za 2019. godinu, odnosno ukupni rashodi su veći za 1.463.766,00 kn od ukupnih prihoda.

Tablica 1. Opći dio proračuna – Račun prihoda i rashoda prema ekonomskoj klasifikaciji

Opis	Plan	Ostvarenje 2019.	Indeks
Prihodi			
Prihodi od poslovanja	11.485.019,27	9.507.056,62	82,78%
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	130.000,00	3.766.559,07	2897,35%
Ukupno prihodi	11.615.019,27	13.273.615,69	114,28%
Rashodi			
Rashodi poslovanja	5.890.941,40	9.342.497,54	158,59%
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	6.373.500,00	5.394.884,15	84,65%
Ukupno rashodi	12.264.441,40	14.737.381,69	120,16%
Razlika prihoda i rashoda	-649.422,13	-1.463.766,00	225,40%

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

Tablica 2. Opći dio proračuna – Račun financiranja

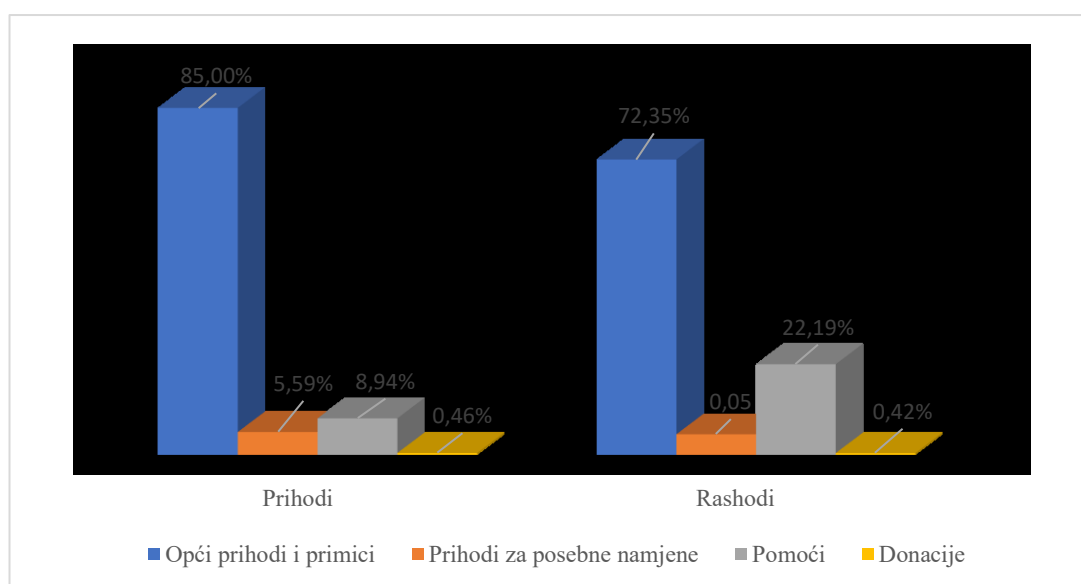
Opis	Plan	Ostvarenje 2019.	Indeks
Primici od financijske imovine i zaduživanja	1.000.000,00	0,00	0,00%
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	1.000.000,00	0,00	0,00%
Ukupno	0,00	0,00	0,00%

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

Kroz Tablicu 2. vidljivo je kako nije bilo prometa po računu financiranja iz čega zaključujemo da koncem godine Općina nije bila zaduživana. Temeljem podataka iz Obrazloženja proračuna, utvrđeno je da Općina Kaptol ima višak sredstava iz prethodnih razdoblja te da njima podmiruje nastali manjak od 1.463.766,00. Nakon usklađenja manjka za višak iz prethodnog razdoblja, konačni manjak iznosi 811.467,66 kn i uvrštava se u Izmjene i dopune proračuna za 2020. godinu.

Račun prihoda i rashoda može se podijeliti i prema izvorima financiranja kako je prikazano u Grafikonu 1. u nastavku. Iz grafikona vidimo kako najveći dio prihoda proračuna od 85% te rashoda od 72% čine opći prihodi i primici, a znatno manji udio imaju pomoći, prihodi za posebne namjene te donacije.

Grafikon 1. Opći dio proračuna – Račun prihoda i rashoda prema izvorima financiranja

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

4.3. Analiza izvora financiranja te namjenskog utroška sredstava

Kako bi obavljala poslove iz svoga samoupravnog djelokruga te zadovoljila javne potrebe stanovništva, Općina Kaptol financira se iz različitih izvora financiranja. Kako je prikazano u analizi proračuna, prihodi i primici Općine Kaptol 2019. godine iznosili su 13.273.615,69 kn, a u nastavku rada detaljnije će se prikazati pojedine skupine prihoda koje ulaze u ukupan iznos prihoda Općine. Prihodi i primici Općine Kaptol sastoje se od prihoda od poslovanja, prihoda od prodaje nefinancijske imovine te primitaka od financijske imovine i zaduživanja.

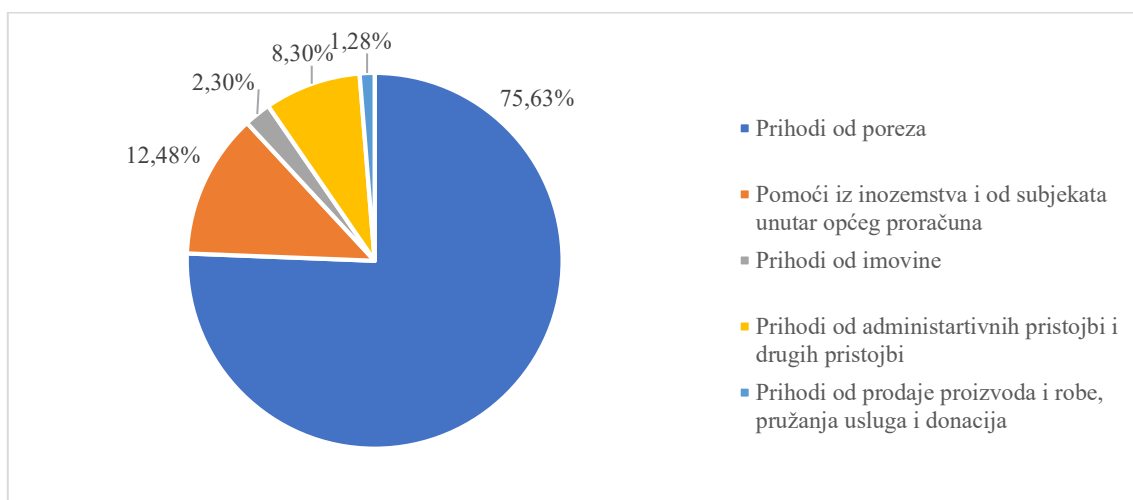
4.3.1. Prihodi od poslovanja

Prihodi od poslovanja najobuhvatnija su stavka u ukupnim prihodima sa 71,6% udjela, a njihova realizacija u odnosu na plan proračuna, na kraju 2019. godine iznosi 106,87%. Njihov pojedinačan udio u ukupnim prihodima od poslovanja prikazan je u Grafikonu 2.

Prihodi od poslovanja dijele se prema ekonomskoj klasifikaciji te tako obuhvaćaju:

- prihode od poreza,
- pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna,
- prihode od imovine,
- prihode od administrativnih i drugih pristojbi,
- prihode od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i donacija.

Grafikon 2. Struktura prihoda od poslovanja

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

Tablica 3. Prihodi poslovanja prema ekonomskoj klasifikaciji

Opis	Plan	Ostvarenje 2019.	Indeks
Prihodi od poreza	6.727.562,00	7.189.726,16	106,87%
Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	3.632.657,27	1.186.844,34	32,67%
Prihodi od imovine	186.000,00	219.033,30	117,76%
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	820.800,00	789.418,59	96,18%
Prihodi od prodaje proizvod i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	118.000,00	122.034,23	103,42%
UKUPNO POSLOVNI PRIHODI	11.485.019,27	9.507.056,62	

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

Prihod od poreza, prema Tablici 3, najznačajnija je stavka prihoda od poslovanja te ima najveći udio od čak 75.63%. Najznačajniji utjecaj na povećanje prihoda od poreza ima stavka poreza i prireza na dohodak koja čini oko 97% prihoda od poreza. Prihodi od poreza ostvareni su u iznosu od 7.189.726,16 kn, što je ostvarenje za 106,87% u odnosu na plan za 2019. godinu. U Obrazloženju Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna vidljivo je da su razlog povećanja ovih prihoda povećane uplate iz Fonda za fiskalno izravnaje, a ne povećanje zaposlenosti na području općine.

Prihod iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna također je značajna stavka koja čini 12,5% prihoda od poslovanja, a odnosi se na tekuće i kapitalne prijenose koje je Općina dobila od drugih proračuna u obliku potpore ili sufinanciranja, pomoći od izvanproračunskih korisnika za javne radove te iz državnog proračuna temeljem prijensa EU sredstva. Takav prihod ostvaren je u vrijednosti od 1.186.844,34 kn što je ostvarenje od 32,67% u odnosu na plan za 2019. godinu, najvećim dijelom iz razloga što u tekućoj proračunskoj godini nije ostvarena pomoć planirana za izgradnju vrtića. Unatoč tome pohvalno je što Općina veći dio kapitalnih investicija može financirati iz ovog izvora.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknade čine 8,30% prihoda od poslovanja, a obuhvaćaju upravne i administrativne pristojbe, prihode po posebnim propisima te komunalne doprinose i naknade s najvećim udjelom. Vrijednost ostvarenih prihoda je 789.418,59 kn te čini ostvarenje plana proračuna od 96,18%.

Prihodi od imovine odnose se na prihode od nefinancijske imovine odnosno prihoda od koncesija, zakupa poljoprivrednih zemljišta, naknada i legalizacije. Njihov udio nije značajan kao kod prethodnih stavki i on iznosi 2,30% prihoda od poslovanja, odnosno 219.033,30 kn, a u odnosu na plan prihod je ostvaren za 117,76%.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihod od donacija ostvareni su u iznosu od 122.034,23 kn te čine 1.28% prihoda od poslovanja. Prihod je najvećim dijelom ostvaren od pružanja usluga te provizije, a manjim dijelom od donacija pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna. Ovaj prihod ostvaren je za 103,42% u odnosu na plan za 2019. godinu.

4.3.2. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine mogu se podijeliti na ne proizvedenu i proizvedenu imovinu kako je vidljivo u Tablici 4. Tako prihodi od prodaje ne proizvedene imovine iznose 98.919,18 kn i čine 2,6% ukupnih prihoda od prodaje nefinancijske imovine, a odnose se na prodaju poljoprivrednog zemljišta te prodaje nekretnine u vlasništvu Općine Kaptol. Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine sastoje se od prihoda od prodaje građevinskih objekata koji su nastali prodajom stana u vlasništvu Općine i prijenosom vlasništva komunalne građevine u ukupnom iznosu od 3.647.639,89 kn te od prihoda od prodaje prijevoznih sredstava u iznosu 20.000,00 kn. Ostvarenje prihoda od prodaje proizvedene imovine iznosi 12225,47% zbog toga što planom nije utvrđen prihod od prijenosa vlasništva komunalne građevine.

Tablica 4. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Opis	Proračun 2019. - rebalans	Ostvarenje 2019.	Indeks
Prihod od prodaje neproizvodne dugotrajne imovine	100.000,00	98.919,18	98,92%
Prihod od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	30.000,00	3.667.639,89	12225,47%
UKUPNO	130.000,00	3.766.559,07	

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

4.3.3. Primici od financijske imovine i zaduživanja

Prema planu proračuna, **primici od financijske imovine i zaduživanja** planirani su u vrijednosti od 1.000.000,00 kn za stavku primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora radi kreditnog zaduženja, ali isti nisu ostvareni u 2019. godini. Tako je konačno stanje primitaka od financijske imovine i zaduživanja na kraju proračunske godine iznosilo 0,00 kn.

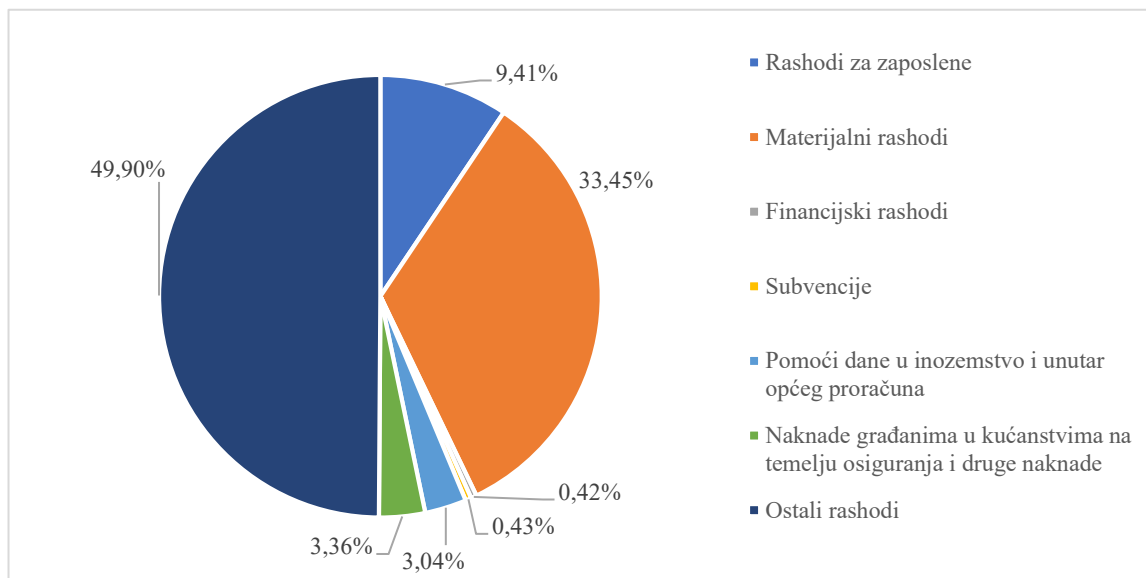
U nastavku rada detaljnije će biti razvrstani rashodi Općine Kaptol te analizirani njihovi međusobni udjeli. Rashodi će u prvom dijelu biti razrađeni prema općem dijelu proračuna odnosno prema Računu prihoda i rashoda prema ekonomskoj klasifikaciji te prema Računu financiranja po ekonomskoj klasifikaciji te u nastavku prema posebnom dijelu proračuna po programskoj klasifikaciji.

4.3.4. Rashodi poslovanja

Rashodi poslovanja ostvareni u 2019. godini iznose 9.342.497,54 te čine 63,4% ukupnih rashoda Općine Kaptol, a u odnosu na plan proračuna za 2019. godinu ostvareni su 158,59%. Grafikonom 3. u nastavku prikazana je struktura rashoda od poslovanja Općine Kaptol, a oni se sastoje od:

- rashoda za zaposlene,
- materijalnih rashoda,
- financijskih rashoda,
- subvencija,
- pomoći danih u inozemstvo i unutar općeg proračuna,
- naknada građanima u kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade,
- ostalih rashoda.

Grafikon 3. Struktura rashoda od poslovanja

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

Tablica 5. Rashodi poslovanja prema ekonomskoj klasifikaciji

Opis	Plan	Ostvarenje 2019.	Indeks
Rashodi za zaposlene	872.250,00	879.576,35	100,84%
Materijalni rashodi	3.257.991,40	3.124.697,40	95,91%
Financijski rashodi	55.000,00	39.395,32	71,63%
Subvencije	42.000,00	40.110,00	95,50%
Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	284.000,00	283.555,20	99,84%
Naknade građanima u kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	322.000,00	313.675,82	97,41%
Ostali rashodi	1.057.700,00	4.661.487,45	440,72%
UKUPNO RASHODI POSLOVANJA	5.890.941,40	9.342.497,54	158,59%

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

Rashodi za zaposlene, prema Tablici 5, prva su kategorija rashoda poslovanja i u 2019. godini iznosili su 879.576,35 kn čime ostvaruju udio od 9,41% u ukupnim rashodima poslovanja. Ovu kategorija rashoda najvećim dijelom čine rashodi za plaće u bruto iznosu, a nakon toga u manjem dijelu slijede doprinosi na plaće te ostali rashodi za zaposlene kao što su

bonusi, nagrade, darovi, otpremnine i slično. Realizacija rashoda za zaposlene u odnosu na plan za 2019. godinu je 100%.

Materijalni rashodi druga su najveća kategorija rashoda poslovanja, a njihov udio iznosi 33,45%. Materijalni rashodi su 2019. godine iznosili 3.124.697,40 kn koji se najvećim dijelom, sa čak 72,6%, odnose na rashode od korištenja usluga koji su iznosili 2.268.064,09 kn, a manjim dijelom na naknade troškova zaposlenima za primjerice službeni put, prijevoz ili odvojeni život, na rashode za materijal i energiju te na ostale nespomenute rashode poslovanja.

Financijski rashodi obuhvaćaju rashode od kamate za primljene zajmove i kredite, za bankarske usluge i usluge platnog prometa te za ostale financijske rashode. Financijski rashodi nemaju značajan udio u ukupnim poslovnim rashodima, a on iznosi 0,42% te je u odnosu na plan 2019. godine ostvareno 71,63% takvih rashoda, odnosno 39.395,32 kn.

Subvencije su tekući prijenosi koji se daju proizvođačima za poticanje proizvodnje određenih proizvoda i pružanja usluga. Rashod za subvencije u 2019. godini ostvaren je 95,50% te iznosi 40.110,00 kn. Subvencije čine 0,43% ukupnih rashoda poslovanja, a rashod se odnosi na subvenciju poljoprivrednicima i obrtnicima.

Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna čine 3,04% ukupnih rashoda poslovanja. U 2019. godini rashodi za pomoći u inozemstvo i unutar općeg proračuna iznosili su 283.555,20 kn, a u odnosu na njihov plan su 100% ostvareni. Ovi rashodi nastali su najvećim dijelom kroz tekuće i kapitalne pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna koje iznose 278.785,20 kn, a odnose se na pomoći državnom proračunu, županijskom, općinskom ili gradskom proračunu. Rashodi su manjim dijelom nastali kroz tekuće pomoći unutar općeg proračuna.

Naknade građanima u kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, rashodi su koji čine 3,36% ukupnih rashoda poslovanja, a ostvareni su u iznosu od 313.675,82 kn, odnosno 97,4% u odnosu na plan istih za 2019. godinu. Naknade se dijele na one u novcu, za općenite potrebe građana ili kućanstava koje su zastupljenije kod Općine Kaptol, te na naknade u naravi kojima se građanima i kućanstvima osiguravaju određena dobra ili usluge.

Ostali rashodi najveća su stavka koja čini 49,9% ukupnih rashoda poslovanja. U ostale rashode uvršteno je rashoda u ukupnoj vrijednosti 4.661.487,45 te su tako u odnosu na plan za 2019. godinu ovi rashodi četiri puta veći. Najveći udio u ostalim rashodima odnosi se na kapitalne pomoći kreditnim i financijskim institucijama te trgovačkim društvima u javnom sektoru, a oni iznose 3.789.227,04 kn, odnosno 81% ostalih rashoda. Manji udio od 5,65%

odlazi na tekuće donacije u novcu neprofitnim organizacijama, a ostatak sredstava čine kapitalne donacije neprofitnim organizacijama.

4.3.5. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine, prema Tablici 6, dijele se na rashode za nabavu proizvedene i ne proizvedene imovine. Rashodi za nabavu ne proizvedene imovine čine manji udio sa 3%, a odnose se na nabavu prirodnog bogatstva, odnosno zemljišta u vrijednosti od 162,611,34 kn. Rashodi za nabavu proizvedene imovine čine najveći dio ovih rashoda s 89,2% odnosno iznose 4.814.370,01 kn, a u odnosu na plan ovoga rashoda ostvareno je 83,9%. Ovu kategoriju rashoda najvećim dijelom čine rashodi za građevinske objekte u iznosu 4.414.507,06 kn odnosno 91,7%, a odnose se na nabavu poslovnih objekata, cesti, željeznica i ostalih prometnih objekata. Manjim dijelom rashode za nabavu proizvedene imovine čine postrojenja i oprema te prijevozna sredstva. Uz rashode za nabavu imovine, dio rashoda odlazi i na rashode za dodatna ulaganja na nefinancijsku imovinu odnosno na građevinske objekte.

Tablica 6. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Opis	Plan	Ostvarenje 2019.	Indeks
Rashodi za nabavu ne proizvedene dugotrajne imovine	212.700,00	162.611,34	76,45%
Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	5.740.800,00	4.814.370,01	83,86%
Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijsku imovinu	420.000,00	417.902,80	99,50%
UKUPNO	6.373.500,00	5.394.884,15	84,65%

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

4.3.6. Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova

Prema planu proračuna, **izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova** planirani su u vrijednosti od 1.000.000,00 kn za stavku otplate glavnice kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora, ali isti nisu ostvareni u 2019. godini. Tako je konačno stanje izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova na kraju proračunske godine iznosilo 0,00 kn.

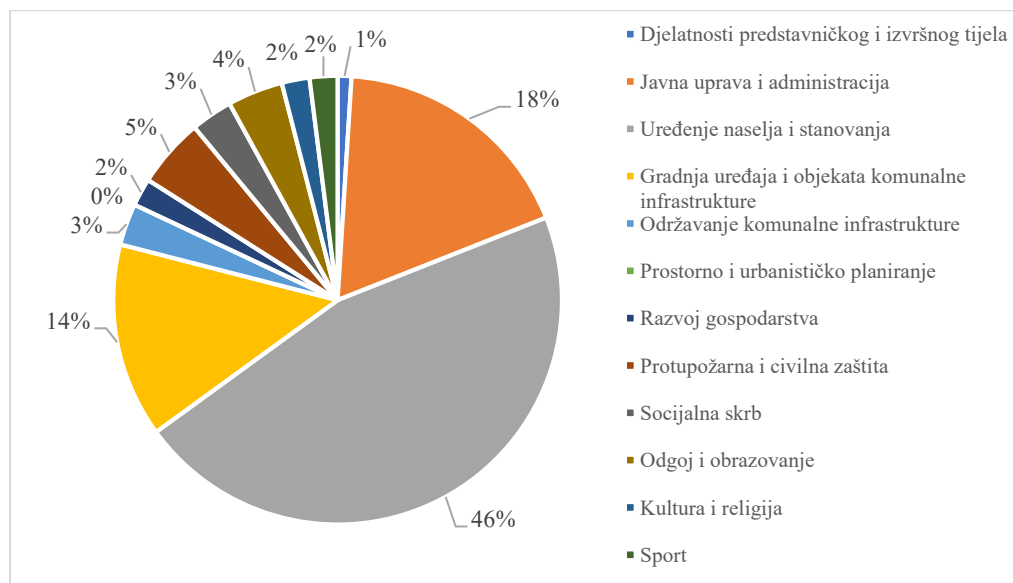
4.3.7. Analiza namjenskog utroška sredstava

Zakonom o izvršenju proračuna Republike Hrvatske (NN 124/17) uređuju se prihodi i primici, rashodi i izdaci proračuna te njegovo izvršavanje, zaduživanja, upravljanje javnim dugom, korištenje namjenskih prihoda i primitaka i drugo.

Prihode i rashode proračuna možemo podijeliti na temelju izvora financiranja. Izvori financiranja su opći prihodi i primici, pomoći, namjenski prihodi, donacije i zaduživanje, a u nastavku će biti analiziran namjenski utrošak sredstava Općine Kaptol za 2019. godinu. Programi na koje su utrošena sredstva proračuna su djelatnosti predstavničkog i izvršnog tijela, javna uprava i administracija, uređenje naselja i stanovanja, gradnja uređaja i objekata komunalne infrastrukture, održavanje komunalne infrastrukture, prostorno i urbanističko planiranje, razvoj gospodarstva, protupožarna i civilna zaštita, socijalna skrb, odgoj i obrazovanje, kultura i religija i sport.

Prema Tablici 7, **opći prihodi i primici** najveća su stavka izvora financiranja i prihod od ove kategorije iznosio je 11,038.067,79 kn. Navedeni prihodi ostvareni su od poreza, nenamjenskih naknada i donacija, sufinanciranja te od prijenosa vlasništva nad komunalnom infrastrukturom. Obzirom da se radi o najizdašnjem izvoru financiranja navedena sredstva trošena su na rashode u gotovo svim programima proračuna. Ovakve rashode najlakše je raspoznati putem Grafikona 4. na kojemu je prikazano koliki je udio općih prihoda i primitaka uloženo u pojedini program proračuna.

Grafikon 4. Utrošak općih prihoda i primitaka prema programima

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

Iz Grafikona 4 vidljivo je kako je najveći dio prihoda i primitaka uložen u program uređenje naselja i stanovanja s udjelom od 46% odnosno 4.826.619,06 kn rashoda (prijenos vlasništva komunalne infrastrukture), slijede rashodi za javnu upravu i administraciju u iznosu od 1.829.901,97 kn koji čine 18% rashoda te je 14% rashoda utrošeno na gradnju uređaja i objekata komunalne infrastrukture u vrijednosti 1.506.584,54 kn. Suprotno tome, najmanje sredstava je uloženo za djelatnosti predstavničkog i izvršnog tijela s udjelom od 0,9% te na prostorno i urbanističko planiranje s udjelom od 0,2%. Konačnim obračunom utvrđeno je kako su ukupni rashodi na temelju općih prihoda i primitaka manji od ostvarenih prihoda iste godine što znači da je Općina ostvarila višak od 1.362.899,42 kn po općim приходima i primicima.

Rashodi od **pomoći** dijele se prema izvorima pomoći od županije, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatskih cesta, Ministarstva graditeljstva, za strategiju razvoja poljoprivrede, izgradnju vrtića, rekonstrukciju trga te za sportsku zgradu. Ukupno ostvaren prihod od pomoći iznosi 1.186.844,34 kn, a rashod po istoj kategoriji iznosi 3.268.919,18 kn iz čega je vidljiv znatan manjak sredstava od pomoći. Kako je vidljivo iz Tablice 7, najveći dio rashoda s udjelom od 63,5% čini izgradnja vrtića kojom je 2.075.617,08 kn uloženo u program odgoja i obrazovanja, a koja je najveći uzrok povećanja rashoda jer po istoj stavci nije ostvaren planirani prihod od pomoći, nakon toga slijedi rashod za rekonstrukciju trga utrošen u 100% iznosu od 450.000,00 kn na program građenja uređaja i objekata komunalne infrastrukture. Sredstva od pomoći Hrvatskih cesta, Ministarstva graditeljstva, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te za sportsku zgradu realizirana su u 100% iznosu te su doprinijela financiranju programa uređenja naselja i stanovanja. Sredstvima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje je, uz financiranje javnih radova, financiran program javne uprave i administracije, odnosno stručno osposobljavanje. Sredstva županije u vrijednosti od 61.998,00 kn utrošena su u cijelom iznosu na programe socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja te kulture i religije. Razlike po primljenim sredstvima pomoći te ulaganjem istih na programe su negativne za stavke izgradnje vrtića te za stavku pomoći od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Stavljanjem u odnos prihoda od pomoći te utroška sredstava od pomoći ostvaren je manjak od 2.174.367,08 kn.

Namjenski prohodi od komunalnih naknada i doprinosa, šumskog doprinosa i legalizacija utrošeni su u cijelom iznosu i to na financiranje programa uređenja naselja i stanovanja, gradnje uređaja i objekata komunalne infrastrukture te na program održavanja komunalne infrastrukture. Sredstva ostvarena na temelju prihoda od zakupa, prodaje ili

korištenja poljoprivrednog zemljišta i prihoda od stanova također su utrošena u cijelosti na program gradnje uređaja i objekata komunalne infrastrukture te na razvoj gospodarstva.

Donacije ostvarene u iznosu od 61.500,00 kn utrošene su u cijelom iznosu na program kulture i religije te manjim iznosom na program javne uprave i administracije.

Konačnom analizom utvrđeno je da su ukupni rashodi prema izvorima financiranja iznosili 14.737.382,69 kn dok su prihodi bili manji i iznosili su 13.273.615,69 kn. Ukupan rezultat iznosio je manjak od 1.463.767,00 kn. Iz konačnog rezultata proizlazi kako je potrebno vrlo precizno procijeniti prihode i primitke te uspješno raspolagati općim prihodima i primicima te osigurati dostatna sredstva istih kako bi proračunski korisnik imao dovoljno sredstava za podmiriti manjak od pomoći dok se isti ne pokrije prihodom po toj stavci u budućem proračunskom razdoblju.

Tablica 7. Struktura rezultata sukladno izvorima financiranja 2019.

Opis	OPĆI PRIHODI PRIMICI	POMOĆI								NAMJENSKI PRIHODI			Donacije	Zaduživanje	UKUPNO
		Županija	HZZ	Hrvatske ceste	Izgradnja vrtića	Rekonstrukcija trga	Ministarstvo graditeljstva	MRRFEU Češljakovci	Sportska zgrada	Komunalna naknada i doprinos, šumski doprinos, legalizacija	Zakup, prodaja, korištenje poljoprivrednog zemljišta	Stanovi			
Djelatnosti predstavničkog i izvršnog tijela	96.985,73														96.985,73
Javna uprava i administracija	1.829.901,97		7.861,99										3.000,00		1.840.763,96
Uređenje naselja i stanovanja	4.826.619,06		80.330,13	48.758,55			62.000,00	300.000,00	182.353,43	4.770,00					5.504.831,17
Gradnja uređaja i objekata komunalne infrastrukture	1.506.584,54					450.000,00				200.357,46	229.804,16	4.959,19			2.391.705,35
Održavanje komunalne infrastrukture	306.144,11									537.202,75					843.346,86
Prostorno i urbanističko planiranje	22.500,00														22.500,00
Razvoj gospodarstva	218.697,95										10.110,00				228.807,95
Protupožarna i civilna zaštita	486.455,74														486.455,74
Socijalna skrb	344.002,82	30.400,00													374.402,82
Odgaj i obrazovanje	385.656,23	26.598,00			2.075.617,08										2.487.871,31
Kultura i religija	235.107,37	5.000,00											58.500,00		298.607,37
Sport	161.103,43														161.103,43
UKUPNO RASHODI	10.419.758,95	61.998,00	88.192,12	48.758,55	2.075.617,08	450.000,00	62.000,00	300.000,00	182.353,43	742.330,21	239.914,16	4.959,19	61.500,00	0,00	14.737.381,69
OSTVARENI PRIHODI PREMA IZVORIMA FINANCIRANJA	11.038.067,79	61.998,00	81.734,36	48.758,55		450.000,00	62.000,00	300.000,00	182.353,43	742.330,21	239.914,16	4.959,19	61.500,00		13.273.615,69
STRUKTURA REZULTATA 2019.	618.308,84	0,00	-6.457,76	0,00	-2.075.617,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1.463.766,00

Izvor: Prilagođeno prema Godišnjem financijskom izvještaju o izvršenju proračuna za 2019. godinu.

5. ZAKLJUČAK

Proračun je plan ili procjena prihoda i primitaka te rashoda i izdataka koji se donosi prije početka kalendarske (fiskalne) godine za koju je namijenjen. Na temelju proračunskih planova za rashode i izdatke dolazi se do zaključaka o glavnim ciljevima i prioritetima ulaganja, dok se planom prihoda i primitaka dolazi do informacija o pribavljanju sredstava za mogućnost ostvarenja zadanih ciljeva. Vrlo bitnu ulogu u planiranju proračuna imaju proračunska načela koja govore o važnosti uravnoteženja prihoda i rashoda proračuna jer tako lokalne jedinice potvrđuju da imaju dostatna sredstva za financiranje svojih rashoda što je znak dobrog financijskog upravljanja.

Kod planiranja proračuna, općina ima razne programe u koje je potrebno ulagati stoga mora učinkovito raspodijeliti sredstva kako bi zadovoljila što više javnih potreba stanovništva. U svome samoupravnom djelokrugu ulaže u uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, odgoj i osnovno obrazovanje, socijalnu skrb te primarnu zdravstvenu zaštitu, kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i uređenje okoliša, promet, održavanje nerazvrstanih cesta te protupožarnu i civilnu zaštitu i drugo.

Analizom Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Općine Kaptol cilj je bio prikazati strukturu općeg dijela proračuna Općine, odnosno njezine prihode koje je ostvarila iz različitih izvora i po posebnim namjenama, te načine trošenja istih sredstava na temelju Računa prihoda i rashoda. Drugi cilj je bio uvidjeti učinkovitost trošenja namjenskih sredstava Općine prema izvorima financiranja. Na temelju rezultata analize izvršenja proračuna za 2019. godinu zaključujemo da su najizdašniji izvor financiranja porezni prihodi, ali koji nisu dostatni za pokriće svih kapitalnih ulaganja. Iz tog razloga se velike investicije (izgradnja vrtića, rekonstrukcija trga, dodatna ulaganja u imovinu) moraju financirati iz izvora pomoći. Iz analize je, isto tako, vidljivo da ostvarenje prihoda pomoći kasni, a kako se prihodi priznaju u trenutku kad su mjerljivi i raspoloživi, Općina je ostvarila ukupan manjak prihoda nad rashodima. Analizom izvora financiranja zaključujemo da je potrebno osigurati dostatna financijska sredstva iz općih prihoda i primitaka kako bi se održala likvidnost do trenutka uplate prihoda iz izvora pomoći. U slučaju da takve zalihe nisu dostane općina bi se morala zadužiti za premošćivanje jaza što kod Općine Kaptol nije bilo potrebno. Što se tiče ostalih izvora financiranja analizom je potvrđeno da Općina Kaptol učinkovito, ekonomično i djelotvorno

upravljala namjenskim prihodima i donacijama te da su sva sredstva utrošena za programe sukladno zakonima.

Može se zaključiti da planiranje i izvršavanje proračuna sukladno izvorima financiranja omogućava lakše planiranje likvidnosti i praćenje zakonitosti utroška svih sredstava. Osim toga, zbog ovakvog načina prikazivanja prihoda i rashoda znatno je povećana njegova transparentnost te je građanima omogućen uvid iz kojih izvora se Općina financira te na koje programe su sredstva utrošena.

6. LITERATURA

Knjige

1. Čulo, I. (2002) Financiranje jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj. Požega, Veleučilište u Požegi, Matica hrvatska (Jastrebarsko: Naklada Slap).
2. Ott, K. (2009) Proračunski vodič za građane, Zagreb: Institut za javne financije.

Zakoni i pravilnici

3. Pravilnik o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna (NN 24/13, 102/17 i 01/20)
4. Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (NN 26/10, 120/13 i 1/20)
5. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 124/14, 115/15, 87/16, 3/18 i 126/19)
6. Pravilnik o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru (NN 42/16 i 77/19)
7. Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/2017)
8. Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 68/18, 110/18, 32/20)
9. Zakon o lokalnim porezima (NN 115/16)
10. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/2001)
11. Zakon o proračunu (NN 87/08, 136/12, 15/15)
12. Zakon o reviziji (NN 127/17)
13. Zakon o šumama (NN 68/18)
14. Zakon o vodama (NN 119/15, 120/16, 127/17)

Internet izvori

15. Općina Kaptol: Službene internet stranice, Ostvarenje proračuna za 2019. godinu - Godišnji financijski izvještaj o izvršenju proračuna za 2019. godinu. URL:<https://www.opcina-kaptol.com/proracun.html> [pristup 20.06.2020.]
16. Općina Kaptol: Službene internet stranice, Statut Općine Kaptol. URL: <https://www.opcina-kaptol.com/statut-poslovnik.html> [pristup: 20.06.2020.]

POPIS TABLICA, SLIKA I GRAFIKONA

Popis tablica:

Tablica 1. Opći dio proračuna – Račun prihoda i rashoda prema ekonomskoj klasifikaciji	18
Tablica 2. Opći dio proračuna – Račun financiranja.....	19
Tablica 3. Prihodi poslovanja prema ekonomskoj klasifikaciji.....	21
Tablica 4. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	22
Tablica 5. Rashodi poslovanja prema ekonomskoj klasifikaciji	24
Tablica 6. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine.....	26
Tablica 7. Struktura rezultata sukladno izvorima financiranja 2019.....	30

Popis slika:

Slika 1. Opći dio proračuna	6
-----------------------------------	---

Popis grafikona:

Grafikon 1. Opći dio proračuna – Račun prihoda i rashoda prema izvorima financiranja	19
Grafikon 2. Struktura prihoda od poslovanja	20
Grafikon 3. Struktura rashoda od poslovanja	24
Grafikon 4. Utrošak općih prihoda i primitaka prema programima	27

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **Katarina Leopoldović**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog/diplomskog rada pod naslovom **Izvori financiranja proračunskih korisnika** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 01. srpnja 2020.

Katarina Leopoldović
